

Cuvânt-înainte

„Apelul în procesul civil” nu este decât un fascicul din cazuistica vastă la care activitatea cotidiană dă acces unui judecător, prin aceasta dorind să subliniem caracterul secvențial al hotărârilor selecționate și afirmarea intenției exemplificative a lucrării de față.

A fi fost animați de ambiția de a tinde la epuizarea problematicii procedurale vizând această instituție ar fi presupus o abordare nerealistă a acestui proiect, dublată de reprezentarea unei utopii.

Prin acest demers ne-am propus să ilustrăm aplicarea normelor ce guvernează această materie, atât din dreptul comun, cât și din legile speciale, chiar dacă dinamica modificărilor legislative, deci și ale Codului de procedură civilă, poate crea impresia unor propuneri de interpretare a textelor ce nu-și găsesc legitimarea într-o constantă practică a instanțelor, fiind sortite unei existențe efemere.

Eficiența unor reglementări anterioare, dovedită în procesul de aplicare a legii, a determinat în mod inspirat revenirea la acestea (cum este cazul art. 297 din Codul de procedură civilă), însă competența materială a instanțelor rămâne corpul de norme cel mai greu „încercat”.

Deși tema tratată aici este exclusiv una de procedură, dreptul substanțial în această situație a constituit mijlocul prin care s-a urmărit realizarea unei demonstrații juridice coerente, procedura, în general, fiind „dreptul în acțiune”.

Rostul implicit al unei lucrări de acest gen este acela de a oferi practicienilor alternativa unei documentări, finalități căreia sperăm ca și aceasta să îi servească.

Carmen Negrilă

Abrevieri

alin.	– alineatul
art.	– articolul
B.J. – baza de date	– Buletinul Jurisprudenței – baza de date, Editura All Beck, București, 2005
C. civ.	– Codul civil
C. proc. civ.	– Codul de procedură civilă
C.A.	– Curtea de Apel
C.G.M.B.	– Consiliul General al Municipiului București
C.L.M.B.	– Consiliul Local al Municipiului București
H.G.	– Hotărârea Guvernului
I.C.C.J.	– Înalta Curte de Casație și Justiție
M. Of.	– Monitorul Oficial
nr.	– numărul
O.G.	– Ordonanța Guvernului
O.R.D.A.	– Oficiul Român pentru Drepturile de Autor
O.S.I.M.	– Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci
O.U.G.	– Ordonanța de urgență a Guvernului
pct.	– punctul
P.M.B.	– Primăria Municipiului București
RA	– regie autonomă
SA	– societate pe acțiuni
SC	– societate comercială
SRL	– societate cu răspundere limitată
TVA	– taxa pe valoare adăugată
www.iccj.ro	– site-ul Înaltei Curți de Casație și Justiție

Cuprins

Capitolul I. Condiții de exercitare a apelului	1
1. Excepția de netimbrare a apelului. Excepție dirimantă, absolută, pentru care art. 20 alin. (1) din Legea nr. 146/1997 a anihilat caracterul său de excepție peremptorie care începe prin a avea un caracter dilatoriu	1
2. Constatarea inaplicabilității scutirii de plata taxelor judiciare de timbru prevăzute de art. 15 lit. o) din Legea nr. 146/1997. Anularea apelului ca netimbrat	2
3. Prematuritatea apelului exercitat împotriva unei încheieri premergătoare. Concurs între excepția prematurității și cea a inadmisibilității căii de atac	4
4. Formularea cererii de chemare în judecată în lipsa unui mandat judiciar pentru un atare drept. Apel declarat în termen	6
5. Necomunicarea hotărârii apelate către partea care face uz de calea de atac. Apel declarat în termen.....	9
6. Termen de declarare a apelului. Calculul acestuia în condițiile art. 104 C. proc. civ.	11
7. Nerespectarea termenului de declarare a apelului. Consecințe.....	12
8. Schimbarea domiciliului uneia dintre părți în timpul judecății. Nerespectarea prevederilor art. 98 C. proc. civ. Consecințe în ce privește termenul de declarare a apelului.....	13
9. Motivarea apelului la prima zi de înfățișare. Consecința neîndeplinirii acestei obligații procesuale de către apelant.....	16
10. Depunerea tardivă a motivelor de apel, cu încălcarea art. 287 alin. (2) C. proc. civ. Consecințe. Aplicarea în apel a dispozițiilor de drept material de imediată aplicare, din legea specială.....	17
11. Apel nemotivat. Judecarea lui pe baza celor invocate la prima instanță	24

12. Dovada comunicării motivelor de apel. Inaplicabilitatea echipolenței. Inadmisibilitatea în apel a unei cereri de intervenție în interes propriu, în lipsa acordului părților	25
13. Excepția nulității cererii de apel pentru lipsa semnăturii și neindicarea hotărârii apelate. Excepția lipsei dovezii calității de reprezentant a apelantului.....	28
14. Nedepunerea cererii de apel la instanța a cărei hotărâre se atacă. Consecințe. Hotărâre arbitrală pronunțată de Comisia de arbitraj de pe lângă O.R.D.A. Asimilarea hotărârii arbitrale unei hotărâri judecătorești definitive. Apelul prevăzut de legea specială. Instanța competentă. Aplicarea dreptului comun.....	31
15. Apel exercitat împotriva unei încheieri premergătoare pronunțate de instanța de recurs. Inadmisibilitate.....	35
16. Apel principal. Apel incident. Termenul până la care se poate formula	36
17. Apel exercitat de intervenientul accesoriu, în absența apelului părții în favoarea căreia a intervenit. Apel neavenit	39
18. Lipsa interesului în declararea apelului, în absența unor obligații susceptibile de executare, stabilite în sarcina apelantului prin dispozitivul sentinței. Evaluarea excepției. Soarta cererii de intervenție accesorie formulate în apel în interesul apelantului.....	40
19. Determinarea în apel a cadrului procesual sub aspect obiectiv. Incompatibilitatea calității de contestator cu cea de intervenient principal, în aceeași cauză.....	44

Capitolul al II-lea. Instanța competentă în soluționarea

apelului	48
20. Instanța competentă în soluționarea apelurilor îndreptate împotriva hotărârilor pronunțate în materia fondului funciar. Apel aflat pe rolul curții de apel la data modificării competenței în această materie prin Legea nr. 195/2004	48
21. Instanța competentă pentru soluționarea apelului în materia partajului judiciar, după modificarea art. 2 pct. 2 C. proc. civ. prin O.U.G. nr. 65/2004	50
22. Aplicarea dispozițiilor finale și tranzitorii din Legea nr. 219/2005. Instanța competentă în	

soluționarea apelurilor aflate pe rolul curților de apel, la data intrării în vigoare a normei noi de procedură.....	51
23. Competența de soluționare a apelului îndreptat împotriva încheierii de respingere a cererii de recuzare a tuturor magistraților unei instanțe. Excepție de necompetență materială invocată din oficiu	53
Capitolul al III-lea. Obiectul apelului	56
24. Corecta calificare a căii de atac. Obligație a instanței conform art. 84 C. proc. civ.....	56
25. Calea de atac împotriva sentinței pronunțate în soluționarea unei contestații îndreptate contra unei dispoziții emise în aplicarea Legii nr. 10/2001. Greșita soluționare a excepției tardivității formulării contestației de prima instanță. Soluție în apel.....	59
26. Calea de atac împotriva sentințelor pronunțate de prima instanță într-o cerere neevaluabilă în bani, în materie civilă. Inaplicabilitatea art. 282 ¹ alin. (1) C. proc. civ.....	61
27. Încheierile pronunțate de birourile de carte funciară, supuse controlului jurisdicțional prin exercitarea căilor de atac prevăzute de lege. Notarea unui dosar penal în cartea funciară în privința unui imobil. Invocarea, prin motivele de apel, a lipsei unui temei juridic a unei astfel de operațiuni.....	62
28. Încheierile pronunțate de biroul de carte funciară, obiect al apelului. Greșita aplicare a art. 50 din Legea nr. 7/1996. Ignorarea art. 492 C. proc. civ. Nelegala respingere a cererii de intabulare a dreptului de proprietate asupra construcției.....	65
29. Apel formulat împotriva unei încheieri de îndreptare a erorilor materiale cuprinse în dispozitivul sentinței. Caracterul fondat al acestuia	68
30. Hotărâre arbitrală pronunțată de Comisia arbitrală de pe lângă O.R.D.A. în procedura medierii, supusă apelului la Curtea de Apel București. Complinirea considerentelor hotărârii apelate. Hotărâre definitivă și irevocabilă pronunțată în apel	71

Capitolul al IV-lea. Judecata în apel.....	83
<i>Secțiunea 1. Critici în calea devolutivă de atac.</i>	
<i>Schimbarea soluției primei instanțe .....</i>	83
31. Depunerea unui înscris nou în apel, în aplicarea art. 295 alin. (2) C. proc. civ., de natură a acoperi neregularitatea constatată la biroul de carte funciară. Soluție în apel.....	83
32. Probe indicate prin cererea de apel. Obligația instanței de apel de a pune în discuție admisibilitatea lor, chiar în absența apelantului	85
33. Restrângerea criticilor formulate prin apelul principal. Efect asupra apelului incident. Inaplicabilitatea art. 288 alin. (2) C. proc. civ, în contextul unui apel incident. Probe în apel	87
34. Reaudierea unui martor în apel. Suplimentarea probelor administrate la prima instanță.....	97
35. Excepția lipsei de interes în promovarea apelului. Netemeinicie. Note scrise, depuse la prima zi de înfățișare, care nu pot fi apreciate drept cerere modificatoare în condițiile art. 132 alin. (1) C. proc. civ. Inaplicabilitatea echipolenței. Contrarietate între soluția rezultând din practica sentinței și cea decurgând din dispozitiv, asupra unei excepții. Înlăturarea ei în apel. Daune cominatorii solicitate direct în cuvântul pe fond la prima instanță. Inadmisibilitate.....	102
36. Excepția nulității sentinței, invocată ca motiv de apel în condițiile art. 294 alin. (1) teza a II-a C. proc. civ., din perspectiva excepției lipsei capacității procesuale de exercițiu. Recalificarea ultimei excepții de fond drept excepție a lipsei dovezii calității de reprezentant, excepție de procedură. Analiza acestora de instanța de apel. Transmitere convențională de calitate procesuală.....	109
37. Apel principal. Apel incident. Motive de apel vizând nelegala soluționare a cererii pe calea unei excepții de fond, respectiv a unei excepții de procedură.....	114
38. Excepție de procedură, invocată de instanță din oficiu. Inadmisibilitatea cererii de încuviințare a executării silite prin poprire.....	120

39. Excepția nulității unui act juridic civil, mijloc nou de apărare invocat direct în apel. Admisibilitate. Inadmisibilitatea unei excepții similare, determinată de limitele devoluțiunii.....	123
40. Excepție de conexitate invocată în apel. Probe admisibile în procedura necontencioasă. Excepția prescripției dreptului de a cere executarea silită. Efectul renunțării creditorului la realizarea unui rest de creanță într-o nouă cerere de încuviințare a executării.....	130
41. Excepția lipsei de interes în formularea cererii reconvenționale, excepție de fond, absolută, peremptorie, invocată de instanță din oficiu, în apel. Evaluarea ei din perspectiva unei cereri de anulare a unor modele industriale.....	141
42. Admiterea în parte a pretențiilor reclamantei. Limitele devoluțiunii în apelurile formulate de ambele părți	157
43. Motive de apel privind nelegala soluționare a excepției netimbrării cererii de chemare în judecată. Cerere principală timbrabilă. Cerere accesorie scutită de taxă de timbru. Soluție unitară asupra excepției nulității acțiunii.....	163
44. Lipsa unui apel incident al intimaților. Regula <i>non reformatio in pejus</i> . Neatacarea soluției instanței de fond de către intimați. Reținerea în apel a puterii lucrului judecat față de aceștia	167
45. Confirmarea în apel a soluției purtând asupra excepției lipsei calității procesuale active. Limitele devoluțiunii apelului. Greșita invocare a liberului acces la justiție, din perspectiva art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului.....	171
46. Invocarea mai multor excepții procesuale. Stabilirea ordinii de soluționare. Excepții procesuale absolute. Înlăturarea susținerii privind tardivitatea formulării lor	176
47. Inadmisibilitatea acțiunii în retrocedare îndreptată împotriva statului, după intrarea în vigoare a Legii nr. 10/2001. Confirmarea în apel a soluției. Admisibilitatea acțiunii în revendicare împotriva chiriașului cumpărător, chiar după acest moment. Inadmisibilitatea unor cereri noi în apel.....	180
48. Ordinea analizei criticilor în apel. Prioritatea celor vizând cadrul procesual. Raportul juridic născut, în temeiul	

Legii nr. 10/2001, între persoana îndreptățită și unitatea deținătoare notificată. Calitate procesuală pasivă	185
49. Motiv de apel vizând neachitarea taxelor judiciare de timbru și timbru judiciar, datorate la prima instanță. Neincidența scutirii de achitare a acestora	192
50. Raportul dintre necompetența materială și cea funcțională a aceluiași tribunal. Distincție între excepția lipsei calității procesuale active și excepția lipsei dovezii calității de reprezentant.....	196
51. Cerere de completare a dispozitivului sentinței. Apel exercitat împotriva sentinței de soluționare a cererii. Consecința în apel a desființării sentinței a cărei completare s-a dispus prin hotărârea ulterioară	200
52. Ignorarea de prima instanță a cererii privind scutirea de plata taxei judiciare de timbru, invocată ca motiv de apel	202
53. Omisiunea instanței de a se pronunța asupra unor excepții procesuale absolute. Reiterarea lor prin motivele de apel. Soluție	204
54. Critici în apel vizând decăderea din dreptul de a mai invoca în fața primei instanțe o excepție absolută, de ordine publică. Caracterul nefondat al acestora	212
55. Confirmarea în apel a calității de reprezentant, în baza unei procuri acordate pe teritoriul unui stat cu care România are convenție bilaterală de suprimare a cerinței aplicării apostilei.....	217
56. Lipsa semnăturii petentei. Necomplinirea până la prima zi de înfățișare următoare. Motiv de apel vizând nelegala aplicare a sancțiunii nulității cererii de chemare în judecată. Caracterul nefondat al criticii.....	221
57. Excepția tardivității formulării cererii de chemare în judecată, reiterată prin motivele de apel. Soluționare nemotivată a excepției prin sentința apelată. Suplinirea motivării în apel.....	223
58. Falsă depășire a limitelor investiției primei instanțe prin soluția pronunțată în apel.....	227
59. Lipsa rolului activ, invocată prin motivele de apel. Obligațiile procesuale ale părții înseși. Principiul disponibilității părților, limită a rolului activ al instanței	232

60. Excepția necompetenței teritoriale a primei instanțe, susținută de reclamanți prin motivele de apel. Inadmisibilitate. Confirmarea soluției primei instanțe, pentru legala soluționare a excepției lipsei dovezii calității de reprezentant.....	238
61. Obligația părților rezultând din art. 129 alin. (1) C. proc. civ. Confirmarea soluției primei instanțe în condițiile în care cercetarea excepției se confundă cu însăși analiza fondului cauzei	241
62. Reaprecierea probelor administrate la prima instanță și rejudecarea cauzei în apel, din perspectiva soluției prevăzute de art. 296 C. proc. civ. Nepronunțarea primei instanțe asupra unor apărări invocate prin concluziile scrise. Cercetarea lor de instanța de apel, în baza art. 292 alin. (1) C. proc. civ. Soluția asupra cererilor de intervenție accesorie formulate în apel.....	244
63. Greșita apreciere a probelor în apel. Incidența art. 139 alin. (1) C. proc. civ. cu privire la pedeapsa de a nu se ține seama de înscris.....	254
64. Soluționarea <i>plus petita</i> a cererii de către instanța de fond. Recalificarea excepției lipsei de obiect a apelului în excepția lipsei de interes în susținerea căii de atac. Netemeinicie	264
65. Invalidarea în apel a criticilor ținând de modificarea tardivă a cererii de chemare în judecată, după prima zi de înfățișare, limită prevăzută de art. 132 alin. (1) C. proc. civ.....	269
66. Motive de apel fondate pe distincția între prescripția dreptului material la acțiune și prescripția dreptului de a cere executarea silită. Analiza acestora în procedura necontencioasă a încuviințării executării silite	270
67. Menținerea soluției primei instanțe. Substituirea considerentelor în apel	277
68. Executare benevolă a obligației ce forma obiectul raportului juridic dedus judecății, în etapa apelului. Soluție în apel.....	282
69. Invocarea lipsei unei aprobări legale, chestiune distinctă de contestarea semnăturii în condițiile art. 180-184 C. proc. civ. Inadmisibilitatea în apel a unor cereri noi, formulate <i>omisso medio</i>	284

70. Greșita constatare de prima instanță a dobândirii dreptului de proprietate prin accesiune. Nelegalitatea sentinței. Soluție în apel.....	293
71. Necriticarea regimului juridic al locuinței, premisă de analiză pentru instanța de control judiciar. Complinirea considerentelor sentinței în cazul respingerii apelului ca nefondat, în baza art. 296 C. proc. civ.	296
72. Inadmisibilitatea reanalizării, în apelul împotriva sentinței pronunțate pe fondul unui partaj judiciar, a celor statuate prin încheierea de admitere în principiu, intrată în puterea lucrului judecat. Aplicarea greșită a legii în apel.....	299
73. Inadmisibilitatea încuviințării executării silite în absența unui titlu executoriu. Înlăturarea în apel a unor excepții procesuale subsidiare inadmisibilității.....	307
74. Confirmarea în apel a soluției de respingere a intabulării dreptului de proprietate. Insuficiența probatorie a sentinței pronunțate în retrocedare.....	312
Secțiunea a 2-a. Desființarea soluției primei instanțe.....	316
75. Nelegala citare a pârâtei la judecata cauzei în primă instanță. Incidența art. 297 alin. (1) C. proc. civ. Inutilitatea cercetării criticilor vizând fondul cauzei.....	316
76. Motiv de apel constând în greșita aplicare a sancțiunii nulității cererii de chemare în judecată, în condițiile art. 133 alin. (1) C. proc. civ. Soluție în apel.....	319
77. Greșita soluționare a cererii pe cale de excepție de către prima instanță. Soluție în apel. Limitele devoluțiunii într-un astfel de apel.....	324
78. Necercetarea fondului cauzei decurgând din neanalizarea tuturor motivelor reținute de unitatea deținătoare în decizia de respingere a notificării în baza Legii nr. 10/2001. Soluție în apel.....	327
79. Excepția de necompetență materială a primei instanțe, invocată prin motivele de apel, alături de alte critici. Analiza prioritară a excepției. Soluție în apel.....	334
80. Nelegala reținere a tardivității formulării cererii, motiv de apel. Invocarea în apel a unei alte excepții de fond. Soluție în apel.....	336

81. Greșita apreciere a inadmisibilității cererii reținute de prima instanță, motiv de apel. Limitele devoluțiunii în apel, într-o atare situație.....	339
82. Obligația instanței de trimitere, rezultând din art. 315 C. proc. civ. Nelegala respingere ca inadmisibile a cererii reconvenționale și a cererii de chemare în garanție formulate de pârât, prin încheieri interlocutorii. Soluție în apel.....	342
83. Distincție între excepția puterii lucrului judecat și efectul pozitiv al puterii de lucru judecat. Greșita reținere a excepției de prima instanță. Soluția instanței de apel.....	357
84. Invocarea unui pretins motiv de desființare a sentinței apelate, apărut după pronunțarea primei instanțe. Prorogarea discutării unor excepții procesuale după administrarea probelor, echivalentul unirii acestora cu fondul, conform art. 137 alin. (2) C. proc. civ.	365
85. Soluționare greșită a excepției tardivității unei contestații formulate în temeiul Legii nr. 10/2001. Reevaluarea acesteia în apel. Soluție.....	374
86. Necesitatea respectării limitelor deciziei de casare, motiv de ordine publică pus în discuție din oficiu, conform art. 295 alin. (1) teza a II-a C. proc. civ. Consecințe. Aplicarea legii procesuale în timp.....	381
87. Stabilirea limitelor rejudecării în condițiile art. 297 alin. (1) C. proc. civ. Intrarea în puterea lucrului judecat a hotărârii primei instanțe în ce privește soluționarea unor cereri neapelate. Remediul oferit de instituția aderării la apel, prevăzută de art. 293 C. proc. civ.....	385
88. Perimarea cererii de apel. Incidența art. 248 și urm. C. proc. civ.	388
Capitolul al V-lea. Acte procesuale de dispoziție în apel	390
89. Renunțare la judecata cererii de chemare în judecată, act de dispoziție procesuală manifestat în etapa apelului. Acordul celeilalte părți. Renunțarea la cheltuielile de judecată. Soluție în calea de atac	390
90. Renunțarea la însuși dreptul subiectiv dedus judecății, realizată în fața instanței de apel printr-un înscris notarial. Anularea hotărârii primei instanțe. Respingerea în fond a cererii de chemare în judecată	391

91. Renunțarea apelantei persoană fizică, în ședință publică, la judecarea apelului. Condiții de formă. Soluția instanței de apel.....	393
92. Renunțarea persoanei juridice la judecarea căii de atac. Condiții de formă. Principiul disponibilității părților.....	394
93. Renunțarea la judecarea apelului prin declarație autentică. Consecințe.....	395
94. Renunțarea la judecata apelului de partea în favoarea căreia s-a intervenit. Consecință în ce privește apelul intervenientului accesoriu.....	396
95. Tranzacție încheiată în timpul judecării în fond, neînsușită în instanță de reprezentantul părâtei. Validarea ei în apel.....	398
96. Tranzacție încheiată în apel. Renunțarea pârâtului la judecarea apelului declarat. Renunțarea reclamantei la judecarea cererii de chemare în judecată. Interpretarea clauzelor contractului de tranzacție. Soluția instanței de apel.....	401
97. Încheierea unei tranzacții în apel. Aplicarea în plan procesual a principiului conversiunii actelor juridice.....	404
98. Încheierea unei tranzacții în etapa apelului. Renunțarea la însuși dreptul pretins. Inaplicabilitatea dispozițiilor art. 271 C. proc. civ., având în vedere conținutul ei. Soluția instanței de apel.....	407
99. Condiții de formă pentru pronunțarea unei hotărâri în temeiul învoielii părților, conform art. 271 C. proc. civ.....	408
100. Soluționarea amiabilă a litigiului în etapa apelului. Pronunțarea unei hotărâri de expedient.....	411
Index alfabetic	415